

Upprörd. Seth Björkman är besviken på att tingsrätten inte är tillgänglig för hörselskadade.

Tingsrätten på Gotland saknar hörselslinga

Han hörde inte sin dom

Seth Björkman, 82, hörde aldrig sin dom i Gotlands tingsrätt.

– Jag hörde nästan ingenting. Vad som sagts förstod jag först när jag fick det på papper efteråt, säger han.

TEXT: ULRIKA NILSSON FOTO: TOMMY SÖDERLUND

TIDIGARE BYGGMÄSTAREN Seth Björkman är gravt hörselskadad och behöver lyssna via hörselslinga för att kunna uppfatta samtal. När han hamnade i tingsrätten efter en byggnadstvist sa han till att han behövde slinga.

Men någon sådan finns inte i Gotlands tingsrätt. Seth hänvisades i stället till en mottagare att lägga mot örat.

– Med den hörde jag ingen-

ting i och det fanns ingen som visste hur den fungerade, säger han.

”Bedrövtigt”

Följden blev att Seth inte hörde vad som sades under rättegången. Först efter avslutade förhandlingar, när han fick den skriftliga domen i sin hand, förstod han att han dömts att betala 5 000 kronor i förlikning.

Han har inte för avsikt att överklaga domen. När Auris pratade med honom hade han redan betalat in summan.

– Jag betalar gärna för att få ett slut på eländet. Men det är bedrövtigt att det ska få gå till på det här viset. Det är en skandal rent ut sagt, säger han.

Erkänner brister

Han kommer heller inte driva ärendet om bristande tillgänglighet, till exempel genom att göra en anmälan till Diskrimineringsombudsmannen, något som annars kunnat vara möjligt. Han tycker att han riktat uppmärksamhet på problemet genom att berätta om det i lokaltidningen och känner att han inte orkar göra mer nu.

Han är besviken och vill helst glömma alltihop. Mikael Mellqvist, lagman på Gotlands tingsrätt, erkänner att det finns brister.

– Det har varit problem med ljudet här ända sedan vi fick nytt system för några år sedan. Det har varit ljudtekniker här flera gånger. Vi vet om det och gör allt för att åtgärda det, säger han till Gotlands Tidningar, GT.

”Inga ursäkter”

Jan-Peter Strömgren, ordförande för Hörselskadades Riksförbund, HRF, tycker att det är beklagligt att rätten inte ordnade så att Seth Björkman kunde höra.

– Ansvaret ligger hos Domstolsverket. Det måste förvissa

Domstolar ska vara tillgängliga för alla

- Tillgängligheten i domstolar regleras i förordning 2001:526 om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av handikappolitiken. Den säger att alla statliga myndigheter ska verka för att lokaler, information och verksamhet är tillgängliga för alla människor.

För tillämpningen av förordningen hänvisas till Handisams riktlinjer ”Riv hindren”, www.handisam.se.

- Diskrimineringsombudsman

nen (do) jobbar mot diskriminering som har samband med bland annat funktionsnedsättning. Läs mer på www.do.se.

- Domstolsverket är en statlig myndighet som lyder under regeringen och som fungerar som en serviceorganisation till domstolarna i landet.

Bland annat ska det svara för att verksamheten bedrivs på ett effektivt och för medborgarna lättillgängligt sätt. Läs mer på www.domstol.se

sig om att folk kan ta till sig det som sägs. Man behöver inte vara gravt hörselskadad för att ha svårt att höra i en sådan situation, väldigt många människor med normal åldersnedsättning skulle ha svårt att höra i en rättegång.

Fasta hörselslingor har inte installerats i domstolslokaler på grund av säkerhetsskäl, då det finns risk för att de kan avlyssnas. Men med ny teknik är detta inget problem. Moderna hörselslingor går att koda så att de inte kan avlyssnas av obehöriga.

– Det finns inga ursäkter för Domstolsverket. Det finns utrustning som fungerar alldeles utmärkt, säger Jan-Peter Strömgren som tycker det är synd att Seth Björkman inte anmäler händelsen till Diskrimineringsombudsmannen.

– Det är viktigt att markera att detta inte är okej.

Han påpekar att det inträffade visar hur viktigt det är att bristande tillgänglighet ska ses som grund för diskriminering.

Ta kontakt i förväg

På Domstolsverkets hemsida finns ingen information om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det enda som finns är upplysning om att man kan få tolk (teckenspråkstolk eller skrivtolk) om man är gravt hörselskadad eller döv. Tolkbehov måste meddelas i förväg och

det är domstolen som avgör om det behövs och som betalar för det.

Hur kan man ta reda på om det finns hörselhjälmedel i till exempel tingsrätten?

– För att få besked om tillgängligheten i en specifik domstol kan det vara bra att kontakta domstolen i förväg, meddelar Andreas Fritze, informatör på Domstolsverket.

Han tillägger att det har gjorts en tillgänglighetsinventering av domstolslokalerna och det arbetas med de här frågorna.

Sören Hansson, utredare på Handisam, Myndigheten för handikappolitisk samordning, säger att förordningen som styr tillgängligheten hos statliga myndigheter är tydlig: domstolarnas lokaler ska vara tillgängliga för alla.

– Förordningen har funnits i nio år så det är inget nytt, säger han.

Ska renoveras

Förhoppningsvis ska inte fler behöva hamna i samma situation som Seth Björkman och inte kunna höra i Gotlands tingsrätt. Lokalerna kommer inom kort att genomgå omfattande renoveringar, bland annat för att göra dem tillgängliga för personer med nedsatt rörlighet.

– Då får vi förhoppningsvis också fungerande hörselslingor, säger Mikael Mellqvist till GT. ●

Kära B, du är toppen!

LÅT OSS KALLA HENNE B. Hon är en äldre väninna, en av mina vardagshjältar. Tala inte om det för henne, för då skulle hon få sitt årsskratt. Eller föresten, säg det gärna, hon har ett härligt skratt.

Säg det med en bra penna. Och utropstecken!!!

B. talar själv med vacker altröst, med västkustsk färg. Ibland kommer hon åt den inre volymknappen av misstag, och börjar trumpeta. Då vill hon att man gör tecken, vevar med händerna så att hon kan korrigera: tack, tack. Åh, vad hon gör det snyggt. Med humor, värme och musikalisk elegans.

Till B. talar man på lappar. Som vuxendöv har hon valt att behålla sitt gamla språk. Andra väljer annorlunda, men B. föredrar lappar. Hon har alltid papper och penna till reds, om vi slarvellar har glömt.

Lappspråk kan vara ganska avslöjande. En del gamla vänner, vältaliga pratkvarnar, tycker inte om att skriva av sig, så de tystnar oftare i B.s sällskap. Andra vänner, som satt tigande förr, skriver numera så pennan glöder.

Jag har skrivandet som yrke och ser samtalen med B. som god övning. Hur kortfattad kan man vara men ändå få något sagt? Hur mycket kan man vitsa, men ändå bli förstodd? För en gammal korsordslösare som B. finns inga bokstavshinder,

Men min usla handstil faller förstäelsen ibland. Det är nyttigt att tvingas repetera ett blixtsnabbt infall i skrift, och se om inte bäst-före-datum passerade tio sekunder tidigare.

Vid åttio plus kör B. sin egen bil, och bara bilmeken sörjer att hon nu har gått över till automatväxel. Växellådan tar stryk när man inte hör varvtalen, nämligen. Hon korresponderar med texttelefon och dator, men vad jag har begripit är det handskrivna lappar som allra bäst återger det riktiga samtalets tonfall i B:s döva öra.

Nu måste jag snart skriva en riktig lapp till B. Vad ska det stå på den?

Kanske detta:

Om jag, som hörande femtioåring, hade hälften av din humor, uppfinningsrikedom, nyfikenhet och fördragsamhet med själva livet – då kunde jag skatta mig verkligen lycklig.

Kära, rara B. – du är toppen!!!

Ulrika Knutson

är kulturjournalist och författare. Aktuell med en antologi med texter av Emilia Fogelklou. Kommer i höst med Lärdä fruntimmer, en bok om de kvinnliga akademiska pionjerna i Sverige.

